

Договір про закупівлю укладено на 500 тис. грн, але кошторисом виділено лише 250 тис.: зменшувати обсяги чи є інші варіанти?

Нещодавно до нас звернулися з таким практичним запитанням: провели процедуру закупівлі електричної енергії на 2023 рік на очікувану вартість 500 тис. грн, а кошторисом довели лише 250 тис. грн. Решту коштів будуть надавати протягом року по 50 тис. грн змінами до кошторису. Реєстрація зобов'язань у Казначействі здійснюється в межах даних кошторису, тобто в нашому випадку зареєструємо лише 250 тис. грн. Виникають запитання:

чи можемо ми зареєструвати такі зобов'язання в сумі 250 тис. грн, не зачіпаючи ціни договору про закупівлю 500 тис. грн, якщо в ньому прописано, що зобов'язання по договору про закупівлю беруться в межах кошторисних призначень;

якщо ми зменшимо ціну договору про закупівлю до 250 тис. грн, чи потрібно проводити відкриті торги на кожні 50 тис. грн, які будуть затверджуватися змінами до кошторису, щоб забезпечити потребу електричної енергії до кінця 2023 року?

Тож, у цій статті надамо відповіді на запитання щодо часткової реєстрації зобов'язань за договором про закупівлю.

Нормативно-правове забезпечення

Перш за все варто нагадати ключові нормативні документи, якими має керуватися як замовник, так і органи Казначейства при реєстрації бюджетних та фінансових зобов'язань, а саме:

Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 (далі — Порядок 309);

Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затверджений наказом Мінфіну України від 24.12.2012 № 1407 (далі — Порядок № 1407);

Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Мінфіну України від 23.08.2012 № 938 (далі — Порядок № 938);

Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів, затверджені наказом Державної казначейської служби України від 29.04.2013 № 68 (у редакції наказу від 19.07.2019 № 213).

У статті «[Реєстрація бюджетних зобов'язань у період воєнного стану](#)» надавалися роз'яснення щодо особливостей реєстрації бюджетних зобов'язань в органах Казначейства під час воєнного стану, зокрема про необхідність дотримання Порядку № 309.

Водночас порядок здійснення видатків розпорядниками бюджетних коштів та одержувачами бюджетних коштів державного та місцевих бюджетів визначений Порядком № 1407 та Порядком № 938 відповідно.

Реєстрація зобов'язань на суму меншу, ніж визначена сума договору про закупівлю

Саме в вищезазначених порядках визначено, що відповідно до встановлених повноважень Казначейство здійснює контроль за наявністю відповідних бюджетних асигнувань для взяття бюджетних зобов'язань та відповідністю взятих бюджетних зобов'язань певним бюджетним асигнуванням за їх економічними характеристиками паспорту бюджетної програми.

Поряд із цим, коли замовник намагається реєструвати зобов'язання частково, тобто суму меншу, ніж визначена сума договору про закупівлю, але в межах наявних бюджетних асигнувань, то казначеї досить часто відмовляють у реєстрації таких бюджетних зобов'язань.

Проте з законодавчої точки зору замовник має право зареєструвати бюджетні зобов'язання на суму меншу, ніж сума договору про закупівлю, якщо в договорі про закупівлю буде чітко визначено конкретну суму бюджетних зобов'язань за конкретним договором про закупівлю, тобто визначено джерела фінансування замовника. Утім, з практичної точки зору зареєструвати такі зобов'язання важко, а подекуди неможливо. Якщо замовник виявив бажання спробувати зареєструвати бюджетні зобов'язання на суму меншу, ніж сума договору про закупівлю, то для цього до укладеного договору про закупівлю можна укласти додаткову угоду, де необхідно викласти загальну суму договору про закупівлю та окремо суми за кожним джерелом надходжень.

Наведемо декілька прикладів, яким чином можна викласти умови договору про закупівлю щодо джерел надходжень замовника.

Приклад 1.

Для замовників - одержувачів бюджетних коштів, які мають власний бюджет (кошти від господарської діяльності підприємства)

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:
<https://radnuk.com.ua/voiennyj-stan/dohovir-pro-zakupivliu-ukladeno-na-500-tys-hrn-ale-koshtorysom-vydileno-lyshe-250-tys-zmenshuvaty-obsiahy-chy-ie-inshi-v-arianty/>

1. Сторони домовились внести зміни в розділ II Договору «Ціна договору та порядок розрахунків», виклавши пункт 2.1 у такій редакції:

«2.1. Сума Договору згідно з діючими тарифами становить _____ грн (прописом) з ПДВ.

Оплата буде здійснюватися Споживачем:

— за рахунок коштів місцевого/державного бюджету в сумі _____ грн з ПДВ;

— за рахунок коштів від господарської діяльності підприємства у сумі _____ грн з ПДВ».

Приклад 2.

Для одержувачів та розпорядників бюджетних коштів, у яких є відносини з орендарями

1. Сторони Договору дійшли взаємної згоди внести зміни до пункту 3.1 розділу 3 Договору «Ціна договору та порядок розрахунків», виклавши його в такій редакції:

«3.1. Загальна ціна Договору становить _____ грн (прописом), у т. ч. ПДВ — _____ грн, у т. ч. за джерелами надходження коштів Замовника:

— за рахунок кошторисних призначень загального фонду місцевого/державного бюджету — _____ грн з ПДВ;

— за рахунок відшкодування за договорами про відшкодування витрат балансоутримувача на утримання орендованого нерухомого майна та надання комунальних послуг орендарям — _____ грн з ПДВ».

Приклад 3.

Для одержувачів з декількома джерелами фінансування

1. Сторони домовилися пункт 2.1 розділу 2 Договору викласти в такій редакції:

«2.1. Загальна вартість цього Договору становить _____ грн з ПДВ, у тому числі: за рахунок коштів державного/місцевого бюджету — _____ грн з ПДВ; за рахунок коштів від господарської діяльності підприємства; за рахунок відшкодування орендарями — _____ грн з ПДВ».

Нагадаємо, що **зміна джерела фінансування не є зміною істотних умов договору (якщо іншого не було передбачено в договорі про закупівлю)**, і тому відсутній обов'язок опублікування таких додаткових угод, навіть якщо вони складені до договорів про закупівлю в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) з

урахуванням Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабміну [від 12.10.2022 № 1178](#) (далі — Особливості).

Простими словами щодо істотних умов договору читайте в статті [«Суттєві \(і не дуже\) умови договору про закупівлю»](#).

При реєстрації бюджетних зобов'язань Казначейству подібні додаткові угоди обов'язково подаються разом із договором, а в Реєстрі бюджетних зобов'язань в останній колонці обов'язково зазначається номер та дата укладення такої додаткової угоди.

Зауважимо, що 18.01.2023 було офіційно опубліковано (а значить, вже набули чинності) зміни до Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом МФУ від 02.03.2012 № 309 (далі — Порядок № 309), затверджені наказом МФУ від 16.12.2022 № 439, відповідно до яких реєстрація зобов'язань можлива протягом 7 робочих днів з моменту підписання договору/додаткової угоди або з моменту взяття на облік органом Казначейства відповідного кошторису для всіх договорів, укладених відповідно до Особливостей, і тоді в реєстрі бюджетних зобов'язань ставляться реквізити та дата довідки про внесення змін до кошторису.

Зазвичай при реєстрації зобов'язань за додатковими угодами, укладеними по типу тих, які наведені у прикладах 1-3, проблем не виникає.

Якщо ж замовник зважиться на зменшення суми договору про закупівлю до рівня наявного кошторису, то при внесенні змін до кошторису збільшити суму договору про закупівлю, укладеного за результатами відкритих торгів з особливостями, буде неправомірно, оскільки серед випадків внесення змін до істотних умов договору, які визначені в пункту 19 Особливостей, збільшення суми договору про закупівлю у зв'язку із змінами кошторису не передбачено. Крім того, в такому випадку замовнику потрібно буде знову проводити відкриті торги з особливостями на суму, яку було знято з договору для реєстрації бюджетних зобов'язань (далі — залишкова сума).

Варто зауважити, що відкриті торги на залишкову суму можна розпочинати заздалегідь, а зобов'язання за договором про закупівлю, укладеним за результатами цих торгів, реєструвати тоді, коли будуть наявні достатні кошторисні призначення, тобто, як визначено в Порядку № 309, протягом 7 робочих днів з дня внесення останніх змін до кошторису, якими суму кошторису було змінено до достатнього рівня для реєстрації бюджетних зобов'язань за договором про закупівлю.

Враховуючи вищевикладене, варто відмітити, що відмова в реєстрації бюджетних зобов'язань має бути обґрунтована казначеями. Зазвичай замовник усуває зауваження казначеїв, подає повторно документи на реєстрацію, і зобов'язання реєструються. Якщо ж зауваження такі, що замовник не може усунути, і немає можливості зареєструвати

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

<https://radnuk.com.ua/voienyj-stan/dohovir-pro-zakupivliu-ukladeno-na-500-tys-hrn-ale-koshtorysom-vydileno-lyshe-250-tys-zmenshuvaty-obsiahy-chy-ie-inshi-varianty/>

зобов'язання за договором, має бути оформлене попередження про бюджетне правопорушення, адже замовник має лише 7 робочих днів, протягом яких він або має зареєструвати зобов'язання за договором про закупівлю, або має отримати документ про відмову в реєстрації зобов'язань, який буде підтвердженням того, що замовник дотримався строків реєстрації зобов'язань і вчасно подавав у Казначейство відповідні документи.

Висновки

Із законодавчої точки зору замовник має право зареєструвати бюджетні зобов'язання на суму меншу, ніж сума договору про закупівлю, якщо в договорі про закупівлю буде чітко визначено конкретну суму бюджетних зобов'язань за конкретним договором про закупівлю, тобто визначено джерела фінансування замовника. Утім, з практичної точки зору зареєструвати частково зобов'язання за договором важко, а подекуди неможливо, особливо розпорядникам бюджетних коштів. Якщо замовник виявив бажання спробувати зареєструвати бюджетні зобов'язання на суму меншу, ніж сума договору про закупівлю, то для цього до укладеного договору про закупівлю можна укласти додаткову угоду, де необхідно викласти загальну суму договору про закупівлю та окремо суми за кожним джерелом надходжень.

Якщо ж замовник зважиться на зменшення суми договору про закупівлю до рівня наявного кошторису, то при внесенні змін до договору про закупівлю збільшити його суму буде неправомірно, оскільки серед випадків внесення змін до істотних умов договору, які визначені в пункті 19 Особливостей, збільшення суми договору у зв'язку із змінами кошторису не передбачено. Крім того, у такому випадку замовнику потрібно буде знову проводити відкриті торги з особливостями на суму, яку було знято з договору для реєстрації бюджетних зобов'язань.

Успіхів у здійсненні публічних закупівель та в разі потреби можете завантажити [приклад додаткової угоди за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей](#). Читайте також статтю [«Реєстрація „прямих“ договорів в органах Казначейства по-новому: аналіз наказу Мінфіну від 16.12.2022 № 439 на прикладах»](#).